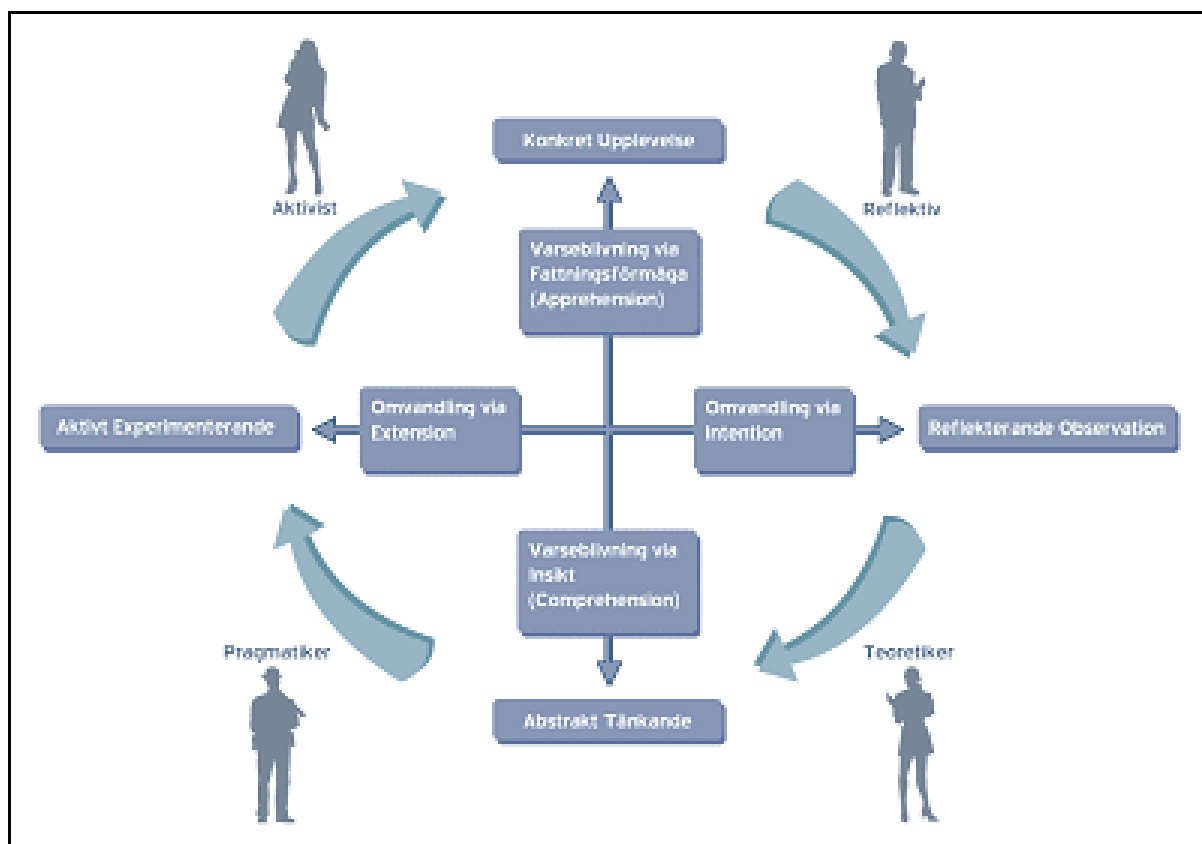

Erfarenhetsbaserat lärande

David A Kolbs teori om erfarenhetsbaserad inläring skiljer sig från kognitiva och beteendevetenskapliga teorier (behavioral learning) främst genom att understryka den centrala roll som erfarenheten har i lärandeprocessen. Teorin syftar till att ge ett holistiskt perspektiv på lärande och kombinerar erfarenhet, perception, kognition och beteende.

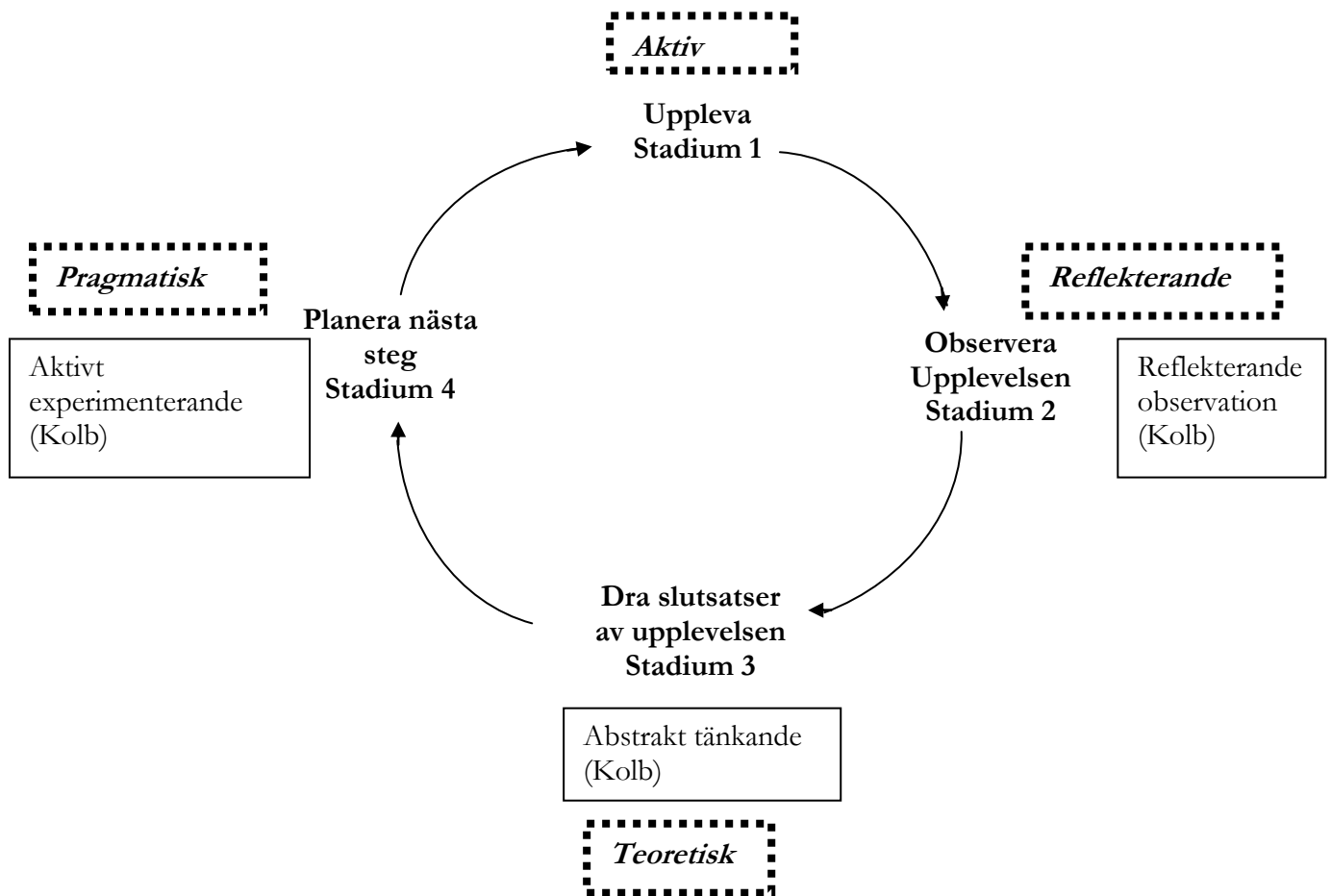

BILD Inlärningsmodellen med fokus på de fyra lärstilarna enligt David Kolb, teoretiker, pragmatiker, aktivister och de reflektiva. Detta ses som en uppgående lärospiral där man erfår något, reflekterar över detta, skapar en teori samt provar denna. Beroende på lärstil kliver man på lärospiralen genom att attraheras av olika moment. En aktivist lär sig genom att prova medan en teoretiker lär sig genom att läsa om hur något skall utföras.

Kolbs modell är uppbyggd för att passa alla olika lärstilar och på så sätt tilltala alla målgrupper. Likt andra modeller görs en generalisering av inlärningsstilar och vi väljer här att beskriva de mest signifikativa. De fyra stegen i processen är kopplade till fyra olika inlärningsstilar:

Dessa steg ingår i en fyrstegscykel och kan inledas var som helst, det finns inget givet första steg. Varje steg representerar ett specifikt sätt att ta till sig kunskap. När vi lär oss något använder vi oss av alla de fyra olika sätten att ta till oss kunskap, men ett eller ett par av dem är vårt huvudsakliga förfarande, vårt favoritsätt. När man planerar en inlärningsmiljö är det idealt om

den kan omfatta alla fyra stegen i processen, men ändå vara så flexibel att man kan välja att ägna mer tid åt det inlärningssteg man tycker bäst om.

Några konkreta exempel på en pedagogisk modell baserad på erfarenhetsbaserat lärande, nämligen folkbildningspedagogik:

- **”Aktivister” – Personer med en aktiv lärstil**

Denna grupp lär sig bäst genom att aktivt experimentera. De fokuserar på att använda ”trial and error”-logik, idéer och koncept. I en utbildningssituation lär de sig lättast genom projektarbete, hemuppgifter eller i gruppdiskussioner istället för i passiva lärandesituationer såsom föreläsningar. Fokus ligger på att aktivera sig och ”göra” saker, därför fungerar även problemlösningsuppgifter och spel bra för denna typ av student. De angriper gärna problem med hjälp av ”brainstorming”. De njuter av situationen här och nu och tycker om att uppslukas av omedelbara upplevelser. Men så snart spänningen från en aktivitet har lagt sig ser de sig om efter nästa. De är sällskapliga människor som hela tiden vill göra saker tillsammans med andra, men vill då gärna själva vara medelpunkten.

- Folkbildningens pedagogik erbjuder dessa människor många tillfällen till stimulerande diskussioner i grupp, nya idéer och koncept.
- Folkbildningen erbjuder mängder av olika verksamheter där upplevelser och ”lära genom att göra” är grundkonceptet och teoretiska studier utgör komplementet.
- Folkbildningen bygger på att människor delar med sig av sina erfarenheter till varandra, vilket passar personer med en aktiv lärstil.
- Utomhusaktiviteter tilltalar ”aktivisterna” vilket ofta erbjuds inom Studieförbundet

cirkelverksamhet.

-Rollspel är en form av aktivitet som tilltalar många aktiva och som ofta förekommer inom folkbildningen.

- **”De reflektiva” – Personer med en reflekterande lärstil**

Individer som hör till den ”reflekterande observerande” kategorin lär sig genom att se, känna och höra. De föredrar att förlita sig på en noggrann observation innan man fattar beslut. Dessa personer kan därför uppfattas som reserverade i gruppdiskussioner trots att de lär sig massor! En lärandesituation med föreläsningar som tillåter ett objektivt observerande passar utmärkt. Läraren ska helst ha rollen av expert i det aktuella ämnet. Att arbeta under handledning eller följa instruktioner passar bra för dessa personer. De är eftertänksamma och tycker om att betrakta alla sidor av saken och eventuella konsekvenser innan de tar ett steg. De föredrar ofta att hålla sig i bakgrunden vid möten och diskussioner och de tycker om att observera andra i aktion. De lyssnar på andra och ser vart åt det lutar i diskussionen innan de gör sina inlägg. De brukar hålla en låg profil och ser ut att vara lätt distanserade, toleranta och oberörda. När de agerar är det ett led i ett större sammanhang och tar då hänsyn till både det förflutna och det närvarande, både till andras observationer och sina egna.

- Folkbildningens pedagogik erbjuder ”de reflektiva” många tillfällen till att lyssna på andra, ta till sig av olika infallsvinklar, frågor och synpunkter.

- Inom folkbildningen varvas ofta kortare föreläsningar av ämnesexperter med gruppdiskussioner vilket passar bra för personer med denna lärstil.

- Möjligheten att förbereda sig hemma i lugn och ro inför kommande träffar är en fördel, särskilt då tillfälle ges till att ställa frågor vid nästa cirkeltillfälle. De ”reflektiva” reagerar ofta positivt på läsning, självstudier/självstyrt lärande och e-lärande.

- Att observera rollspel tilltalar personer med reflekterande lärstil.

- **”Teoretiker” – personer med en teoretisk lärstil**

Denna grupp förlitar sig på logiskt tänkande och ett rationellt förfaringsätt. De föredrar situationer som betonar teoretiska resonemang och lägger gärna tyngdpunkten vid förståelse snarare än praktisk tillämpning. De lär sig lättast i ett relativt styrt sammanhang med fokus på teori och systematik. De sammanställer spridda fakta till sammanhängande teorier. De brukar vara perfektionister som inte ger sig förrän de fått ordning på saker och passat in dem i ett rationellt system. De är förtjusta i grundläggande antaganden, principer, teorier, modeller och systemtänkande. De får sällan ut något av ostrukturerad ”utforskande undervisning” såsom simulationsövningar eller problembaserade frågeställningar. De maximerar gärna säkerhet och känner obehag inför subjektiva bedömningar, lateralt tänkande och allt som är lättsinnigt.

- Folkbildningens pedagogik bygger på deltagarnas inflytande och ansvar för sitt eget lärande, vilket ger oändliga möjligheter för teoretikern att tillgodose sina behov av att gå på djupet i olika frågeställningar, forska efter de grundläggande antaganden och ställa teorier mot varandra.

- Inflytandet över studieplanen och cirkelns struktur passar en teoretiker bra, bara strukturen bibehålls under studietiden, vilket ställer krav på ledarens faktakunskaper och förmåga att leda gruppen.

- Teoretiker reagerar ofta positivt på självstudier/självstyrt lärande, övningar att göra på egen hand och övningar med rätt svar, varför självstudier mellan cirkelträffarna ofta uppskattas.

- Teoretiker tittar gärna på en video eller lyssnar på en föreläsning, vilket är vanligt vid studiecirkelträffar som underlag för diskussioner.

- **”Pragmatiker” – personer med en pragmatisk lärstil**

Individer med denna lärstil lär sig bäst genom konkreta exempel, case och referenshistorier. Grupparbete i en miljö där läraren fungerar som coach och låter studenten ägna sig åt självständigt arbete är en bra lärmotod. De söker aktivt upp nya idéer och tar första bästa tillfälle att tillämpa dem. De tycker om att komma vidare med saker och reagerar snabbt och säkert på förslag som tilltalar dem. De har ofta bristande tålamod med öppna diskussioner där frågor dras i långbänk. De är framförallt praktiska, jordnära människor som tycker om att fatta praktiska beslut och lösa problem. De ser problem och möjligheter som en utmaning och är ofta kreativa problemlösare som fattar intuitiva beslut, därför fungerar de väl i ostrukturerade situationer.

- Folkbildningens pedagogik bygger på att ta tillvara deltagarnas erfarenheter och att samarbeta för att gemensamt utvecklas inom ramen för cirkelns verksamhet. Detta ger pragmatikern mängder av möjligheter att få nya idéer och att trivas med diskussioner i smågrupper.

- Folkbildningen utgår ifrån deltagarens behov av kunskap och ett aktivt deltagande vilket passar ”pragmatikern” bra då han/hon uppskattar handlingsbaserat lärande.

- Pragmatiker reagerar ofta positivt på workshops för problemlösning och olika former av projektarbeten, vilket ofta förekommer i folkbildningsverksamheten inte minst i föreningsvärlden.